הבנקים הסיניים הראשונים בסינגפור

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

בנקאות לפני הבנקים הסיניים

הבנקים האירופיים הגיעו לסינגפור זמן רב לפני שנוסד בה בנק סיני כלשהו. סניף של ה־Union Bank of Calcutta נפתח בשנת 1840. אחריו באו ה־Oriental Bank בשנת 1846, ה־Mercantile Bank of India בשנת 1855, ה־Nederlandsche Handel-Maatschappij בשנת 1857, ה־Chartered Bank בשנת 1859 וה־Hongkong and Shanghai Bank בשנת 1866. פרק II של חלק זה בוחן את בנקי החליפין הללו ואת בתי הסוכנות. לעניינו בפרק זה מאפיין אחד חשוב מכול: הבנקים האירופיים עסקו עם לקוחות סינים באמצעות קומפרדור (comprador), שהיה אחראי לכל חשבון סיני שנפתח ושבאמצעותו העניק הבנק הלוואות לסוחרים ולתגרנים סינים.[1]

ההסדר שירת היטב את הסוחרים הגדולים, ואילו את שאר הקהילה שירת בצורה גרועה. מחסומי שפה ותרבות הקשו על רוב הסינים לעסוק ישירות עם בנקים בריטיים. גם בשנים שבין שתי מלחמות העולם נזכרו הבנקים האירופיים כמוסדות שהטילו מורא על המקומיים ולא קיבלו חשבונות קטנים.[2] סוחרים קטנים יותר לוו ממלווים צ'טיארים, מבתי עבוט ומאגודות אשראי מתחלפות, ואילו העברות הכספים לסין עברו דרך פירמות מתמחות. פרק V של חלק A תיאר את מוסדות האמון האישי הללו. הבנקים הסיניים של המאה ה־20 צמחו מתוכם והחליפו אותם בחלקם.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הרפורמות המוניטריות סביב מפנה המאה הפכו את הבנקאות המקומית לאטרקטיבית יותר. לאחר הנהגת הנפקה ממשלתית של שטרי כסף בשנת 1898, קובע דולר המצרים (Straits dollar) בשנת 1906 לסטרלינג בשער של שני שילינג וארבעה פני.[3] מטבע יציב הפחית את סיכון המטבע של הבנקאות המקומית והקנה למפקידים אמון ביחידה שבה נקובות תביעותיהם. פרק IV של חלק זה בוחן את דולר המצרים בפירוט.

ה־Kwong Yik Bank משנת 1903

הבנק המקומי הראשון בסינגפור ובמלאיה הבריטית נוסד ב־16 בדצמבר 1903 על ידי אנשי עסקים קנטונזים בהובלת וונג אה פוק (Wong Ah Fook), איל בנייה ומגדל גמביר. היה לו הון נפרע של 850,000 דולר ומשרד ברחוב Kling Street 26, שלימים שונה שמו ל־Chulia Street. שמו הסיני תיאר אותו כ־*yinhao*, המונח לבית בנקאות סיני מסורתי. הבנק הציע בנקאות פרטית, משכנתאות והלוואות לקהל לקוחות סיני ברובו, אם כי גם לקוחות מלאים וצ'טיארים השתמשו בשירותיו. מחקר חדש של ג'רמי גו (Jeremy Goh) בכתב העת *Business History* מכנה אותו הבנק המודרני הראשון שהקימו הסינים האתניים בסינגפור הקולוניאלית.[4]

הרכב הדירקטוריון חושף את שורשי הבנק בכלכלת האשראי הוותיקה. חמישה מאחד־עשר הדירקטורים המקוריים היו בעלי בתי עבוט, ובהם המנהל הכללי לאם וואי פונג (Lam Wai Fong). לאם היה גם נשיא לשכת המסחר הסינית של סינגפור (Singapore Chinese Chamber of Commerce) בשנים 1909 ו־1910. וונג אה פוק מימן וקידם את הבנק, אך הותיר את ניהולו לאחרים.[5] המייסדים שילבו את המוניטין של מנהיג הקהילה עם הטכניקות של בעל בית העבוט. חסר להם ניסיון בניהול בנק פיקדונות המפרסם דוחות, מחזיק עתודות ומלווה לזרים.

הקריסה של 1913

ב־20 בנובמבר 1913 הפסיק ה־Kwong Yik Bank את תשלומיו לאחר ריצה של מפקידים שהוזנה בשמועות כי אינו מסוגל לעמוד במשיכות. לפי הדיווחים הגיעו המשיכות במשך כשבוע ל־700,000 דולר. אופן יישוב המשבר מראה כיצד טיפלה הקהילה הסינית בקריסת בנק לפני שלמדינה הקולוניאלית היה חוק בנקאות. לשכת המסחר הסינית של סינגפור, שנוסדה בשנת 1906, כינסה את ראשי הבנק ואת נושיו לאסיפה ב־6 בדצמבר.[6]

באסיפה זו דיווח רואה החשבון המבקר על פסולים חמורים. הבנק העניק הלוואות ללא בטוחה לדירקטורים שלו ולמקורביהם. חשבונותיו מעולם לא בוקרו או אוזנו כראוי. בעלי המניות החליפו את לאם וואי פונג בוונג אה פוק, שהציע את הונו האישי כבטוחה לחובות. ב־9 בדצמבר

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

החליטו הנושים ונציגי קבוצות הניב פה אחד לפרק את הבנק מרצון. בעלי המניות מינו ב־18 בדצמבר 1913 את לים פנג סיאנג (Lim Peng Siang) ואת ליאו צ׳יה הנג (Leow Chia Heng) למפרקים. כאשר הוגשה לבית המשפט העליון (Supreme Court) בקשה לפירוק כפוי לפי פקודת החברות (Companies Ordinance) משנת 1889, הורה בית המשפט ב־21 בינואר 1914 כי הפירוק מרצון יימשך בפיקוחו. רואה חשבון מוסמך, W. Lowther Kemp, מונה למפרק שלישי ב־19 בפברואר 1914.[7]

מהלך האירועים שילב שתי מערכות של סדר. לשכת המסחר ואגודות הניב ארגנו את התגובה, גייסו את ערבותו של המייסד המכובד ביותר ובחרו את המפרקים מקרב מנהיגי הקהילה. בית המשפט הקולוניאלי סיפק את המסגרת המשפטית והוסיף רואה חשבון מקצועי. כמה מנהלים ודירקטורים הורשעו מאוחר יותר, ואילו וונג אה פוק הקדיש את שנותיו האחרונות ליישוב תביעות עד מותו בשנת 1918.[8]

פקודת החברות (תיקון) משנת 1914

לקריסה הייתה תוצאה חקיקתית מתמשכת. הממשלה הקולוניאלית תיקנה את דיני החברות באמצעות פקודת החברות (תיקון) (Companies (Amendment) Ordinance) משנת 1914, שהגבילה מקדמות והלוואות ללא בטוחה לדירקטורים, חייבה דוחות בשפה האנגלית והטילה חובת ביקורת חשבונות חצי־שנתית על בנקים. בעקבותיה באה פקודת החברות (Companies Ordinance) משנת 1915, שקירבה את דיני החברות של יישובי המצרים (Straits Settlements) לדין האנגלי. גו מתחקה אחר מקורם של כללים אלה במשא ומתן בין הממשלה לנציגי הקהילות המסחרית והבנקאית, שבו מילאו שאלות של גוע ותרבות תפקיד.[9]

הפרשה מבשרת דפוס שחוזר לאורך ספר זה. כישלון חושף את הסיכונים של הלוואות לבעלי עניין ושל חשבונות אטומים. הרשויות מגיבות בכללים ממוקדים בדבר ממשל תאגידי וגילוי, שגובשו בהתייעצות עם הענף. הבנקים הסיניים עצמם הפיקו לקחים מהמקרה: בנקים כגון ה־Ho Hong Bank הפרידו את פעילותם מהאינטרסים העסקיים של הדירקטורים שלהם ודרשו בטוחות להלוואות.[10] פרק I של חלק E מראה כיצד חוק הבנקאות המודרני (Banking Act) מטפל באותה בעיה באמצעות מגבלות על חשיפות לצדדים קשורים.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הריצה על ה־Chinese Commercial Bank בשנת 1914

המבחן הבא הגיע חודשים ספורים לאחר מכן, ב־4 באוגוסט 1914, כאשר מפקידים משכו 260,000 דולר מדלפקי ה־Chinese Commercial Bank. הדירקטורים ביקשו את סיוע הממשלה, שסגרה את הבנק בזמן שנבדקו ספריו. הכרזה מ־26 באוגוסט קבעה כי נכסי הבנק עולים על התחייבויותיו. כאשר נפתח הבנק מחדש ב־1 באוקטובר 1914, עלו הפקדות על המשיכות ב־27,552 דולר עוד לפני הצהריים.[11]

הפרשה מאלפת משום שהממשלה פעלה ללא כל סמכות סטטוטורית על בנקים. היא בדקה את הספרים, אישרה את כושר הפירעון ובכך השיבה את האמון, במה שנותר צעד חד־פעמי של ניהול משבר. מאחר שלא הוקמה רשות פיקוח קבועה, נאלצה המושבה להתמודד בלעדיה עם המשבר העמוק בהרבה של שנות ה־30.

הערות

1. Ong Eng Chuan, “Money Lending: A Short History,” *BiblioAsia* כרך 3, גיליון 1, אפריל 2007 (National Library Board Singapore): Union Bank of Calcutta (1840), Oriental Bank (1846), Mercantile Bank of India (1855), Nederlandsche Handel Maatschappij (1857), Chartered Bank (1859) ו־Hong Kong and Shanghai Bank (1866); Ong Eng Chuan, “Money Lending: A Short History,” *BiblioAsia*, אפריל 2007: הקומפרדור היה “responsible for every Chinese account opened,” ו־“the banks lent money to Chinese merchants and traders through the comprador.” ↩

2. “Traditional trades of the Hokkiens in Singapore” *Culturepaedia* (Singapore Chinese Cultural Centre), נצפה בנובמבר 2026: הבנקים הבריטיים שלטו בענף במאה ה־19, ומחסומי שפה ותרבות הקשו על הסינים לעסוק עמם; W. G. Huff, “Currency Boards and Chinese Banking Development in pre-World War II Southeast Asia: Malaya and the Philippines”, University of Glasgow, Department of Economics Working Paper 2003-2, 8 במרץ 2003, עמ’ 8, בציטוט Yap Pheng Geck, *Scholar, Banker, Gentleman Soldier*, 1982, עמ’ 28: “the European banks had an air about them which intimidated many local people … would not accept small accounts [and].” ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

3. W. G. Huff, “Currency Boards and Chinese Banking Development”, 2003, עמ׳ 2: ההחלטה “in 1906 to tie the Straits dollar to sterling at one dollar = 2s.4d.”; Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026), על הנפקת שטרי הכסף של 1898 ועל Sterling Exchange Standard של 1906 כרקע לכניסת הסינים לבנקאות. ↩

4. Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026): נוסד ב־16 בדצמבר 1903 על ידי אנשי עסקים קנטונזים בהובלת Wong Ah Fook, הון נפרע של 850,000 דולר, משרד ב־26 Kling Street (לימים Chulia Street), “the first local bank in Singapore and British Malaya”; Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026): השם הרשמי Kwong Yik “Savings Accumulation” Yinhao Limited Company; שירותי בנקאות פרטית, משכנתאות והלוואות לקהל לקוחות סיני ברובו, עם לקוחות מלאים וצ׳טיארים; Jeremy Goh, “Banking failure and regulatory reform on the periphery: The Kwong Yik Bank in the British Straits Settlements,” *Business History*, כרך 68, גיליון 2, 2026, עמ׳ 509–529, doi:10.1080/00076791.2025.2512862 (נתונים ביבליוגרפיים מ־Crossref; התקציר כפי שנרשם ב־OpenAlex): “the first modern bank formed by the ethnic Chinese in colonial Singapore.” ↩

5. Ong Eng Chuan, “Money Lending: A Short History,” *BiblioAsia*, אפריל 2007: חמישה מ־11 הדירקטורים המקוריים של Kwong Yik היו בעלי בתי עבוט, ובהם המנהל הכללי (באיות Lam Wei Fong); Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026): Lam Wai Fong היה המנהל הכללי הראשון ונשיא Singapore Chinese Chamber of Commerce בשנים 1909 עד 1910; Wong Ah Fook מימן וקידם את הבנק אך מילא תפקיד של דירקטור. ↩

6. Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026): הבנק חדל לפעול ב־20 בנובמבר 1913 לאחר ריצת מפקידים שהוזנה בשמועות כי אינו מסוגל לעמוד במשיכות; Wikipedia, “Chinese Commercial Bank” (נצפה בנובמבר 2026): בנובמבר 1913 פגעו “continual withdrawals for about a week amounting to up to $700,000” ב־Kwong Yik Banking Company, ואילו מצבו של ה־Chinese Commercial Bank נחשב איתן; Wikipedia, “Singapore Chinese Chamber of Commerce and Industry” (נצפה בנובמבר 2026): נוסדה בשנת 1906 בשם General Chinese Trade Affairs Association ושמה שונה ל־Singapore Chinese Chamber of Commerce בשנת 1912; Wikipedia, “Kwong Yik Bank” (נצפה בנובמבר 2026): אסיפת ראשי הבנק ונושיו נקבעה על ידי הלשכה ל־6 בדצמבר 1913. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

7. Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (נצפה בנובמבר 2026): רואה החשבון המבקר דיווח על הלוואות ללא בטוחה לדירקטורים ולמקורבים ועל חשבונות שמעולם לא בוקרו או אוזנו כראוי; Wong Ah Fook החליף את Lam Wai Fong והציע את הונו האישי כבטוחה; ב־9 בדצמבר 1913 החליטו הנושים ונציגי קבוצות הניב פה אחד על פירוק מרצון; Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (נצפה בנובמבר 2026): המפרקים Lim Peng Siang ו־Leow Chia Heng מונו ב־18 בדצמבר 1913; הבקשה לפירוק כפוי לפי Company Ordinance 1889 נדחתה ב־21 בינואר 1914, ובית המשפט הורה על פירוק מרצון בפיקוחו; W. Lowther Kemp מונה רשמית ב־19 בפברואר 1914. ↩

8. Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (נצפה בנובמבר 2026): כמה מנהלים ודירקטורים הורשעו, ובהם המנהל הכללי Boey Lian Chin והדירקטור Lim Tian Siang; Wong Ah Fook נשא בחלק ניכר מחובות הבנק והקדיש את שנותיו האחרונות ליישוב תביעות עד מותו בשנת 1918. ↩

9. Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (נצפה בנובמבר 2026): ה־Companies (Amendment) Ordinance של 1914 הגביל מקדמות והלוואות ללא בטוחה לדירקטורים, חייב דוחות בשפה האנגלית והטיל ביקורת חשבונות חצי־שנתית על בנקים; ה־Companies Ordinance של 1915 קירב את דיני החברות של יישובי המצרים לדין האנגלי; Jeremy Goh, "Banking failure and regulatory reform on the periphery", *Business History*, 2026, תקציר (OpenAlex): הכללים נוצרו במשא ומתן בין המדינה הקולוניאלית לנציגי התאגידים והבנקים, ועוצבו בידי גורמים גזעיים ותרבותיים. ↩

10. Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (נצפה בנובמבר 2026): בנקים סיניים, ובהם Ho Hong Bank, אימצו נוהלים מחמירים יותר, כגון הפרדת פעילות הבנק מהאינטרסים העסקיים של הדירקטורים ודרישת בטוחות להלוואות. ↩

11. Wikipedia, "Chinese Commercial Bank" (נצפה בנובמבר 2026): ריצה ב־4 באוגוסט 1914 משכה 260,000 דולר מהדלפקים; Wikipedia, "Chinese Commercial Bank" (נצפה בנובמבר 2026): הדירקטורים "had to request the assistance of Government" (הודעה ב־*The Straits Times*, 7 באוגוסט 1914); הכרזה מ־26 באוגוסט 1914 של מזכיר המושבה בפועל כי הנכסים עולים על ההתחייבויות; פתיחה מחדש ב־1 באוקטובר 1914, כאשר עד הצהריים עלו ההפקדות על המשיכות ב־27,552 דולר; הבנק נסגר בצו מזכיר המושבה במהלך הבדיקה. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com